

Leren

Leren staat in ons leven centraal. De Nederlander brengt gemiddeld wel vijftien kostbare jaren voltijds in het onderwijs door. En daarna belandt die zelfde Nederlander in de vijver van “een leven lang leren”.

Leren doen ook organisaties: de lerende organisatie is een geavanceerde metafoor. Een zinnebeeld voor voortdurende verbetering.

Maar er zijn ook complicaties: we nemen wel waar dat alle mensen in een organisatie worden opgeleid, maar dat desondanks de organisatie niet beter gaat functioneren. Ook bestaat de observatie dat snelle job-rotation eerder tot geheugenverlies voor organisaties leidt dan tot innovatie.

Ook is vreemd dat we spreken over de kennissamenleving, omdat kennis als productiefactor alsmear belangrijker wordt, maar dat tegelijkertijd het maatschappelijke wantrouwen tegen wetenschap en kennis toeneemt. Je zou denken dat wetenschappers de ongekroonde koningen van de samenleving van morgen zouden zijn, maar je moet vaststellen, dat hun relatieve inkomens dalen en hun aanzien al evenzeer. Kennis is niet genoeg voor verantwoord handelen. Onze problemen van morgen zijn veelal te moeilijk voor mensen. Intussen is duidelijk, dat leren wel heel anders verloopt in het ict tijdperk dan daarvoor. Kennis was vooral opgeslagen in menselijke hersens en in boeken. In toenemende mate echter is actuele kennis te vinden in relationele data-bases, in vluchtige publicaties en in e-mails.

Communicatie vindt tijdloos plaats op Internet.

Jonge mensen die anders met Internet omgaan dan wij oude knarren, leren ook heel anders: veel meer vanuit een probleem naar de theorie in plaats van andersom.

We staan nog maar aan de vooravond van veel verdere revoluties. De vraag is of daarin nog veel plaats zal zijn voor scholen en universiteiten. Het is belangrijk voor onze kinderen en kleinkinderen, dat we tijdig ontdekken hoe de toekomstige wereld van het leren eruit zal zien.

Stellingen

1. Leren maakt niet gelukkiger, maar is wel een menselijke plicht.
2. Mensen kunnen maar een beetje leren.
3. Het is niet erg zinvol nog veel kennis in ons hoofd op te slaan want ons hoofd functioneert slechter dan computers (op dat punt).
4. Menselijk leren zal zich in de toekomst concentreren op intuïtie, creativiteit en bejegening.
5. De nog niet opgeloste maatschappelijke vraagstukken hebben meer van doen met risico's, chaos en complexiteit dan met gebreken aan kennis.
6. Het initieel onderwijs zal in de toekomst veel korter worden.
7. Al het onderwijs wordt én cultureel én gericht op ontplooiing in arbeid.
8. De school als plaats verdwijnt, maar de school als agora wordt belangrijker.
9. De regering zal onvoldoende blijven betalen voor onderwijs, en tegelijkertijd blijven verbieden dat wij er zelf meer geld aan besteden.
10. Lezen hoort thuis in een wereld waarin mensen “sich bestreben”.